

Istók Eszter

KÉNYELEM A KALEIDOSZKÓPON TÚL?

Kézikönyvvel nyit Láng Orsolya új kötete¹, „Legyen bölcsebb, mint amilyen okos”, „Legyen egy-két bizalmasa, akik előtt nem fél csúnyának és fáradtnak látszani”, „Tűnjön ki statisztaként is.”, „Felejtse el az anyját”. (5. o.) Lista ez, amely elemeinek kipipálása nehéz következménnyel jár, az emlékezet elvesztésével, a siker elérése egyenlő önmagunk folyamatos leépítésével. A tavalyelőtt nyári rózsaszín sikerfilm egyik monológja sejlik fel, azonban itt glitter nincs az eszköztárban. Az *Átvilágítás* (26. o.) is hasonló hangot üt meg, az „ajándék” maradjon ajándék. Egyike az érintett témáknak tehát a nő(i) lét, s mint olyan, ez kikerülhetetlen és véleményem szerint szükséges, a kötet természetét tekintve, azonban nem sajátítja ki az egészet. Mesteri egyensúlyérzékről árulkodik.

A „felnyílt szemű »vak dió«” (64. o.) létünk alapvetés, de vajon képesek lehetnénk valahogy önmagunkon túllátni? Ez a vágy mindannyiunkban ott van, megélni próbáljuk így vagy úgy, azonban „Minden vágyunk olyan barát, / aki megpróbál magáról lebeszélni”. (88. o.) De mi van, ha nem hagyjuk magunkat lebeszélni? Erre emlékeztet minket Láng Orsolya harmadik verseskötetében. A látás körülményeinek, feltételeinek szénrajza a *Ház, délután*. Az átmenetiség és a pillanatnyi mozdulatlanság mind kellenek, egyik nélkül sincs (fény)kép. Lehet, „a

1 Láng Orsolya: *Ház, délután*. Marosvásárhely, 2024, Prae Kiadó – Lector Kiadó.

nézőpont rossz”, nem érthetjük, „mi fölös és mi érdemi” (81. o.), de ez a valóságban lényegtelen.

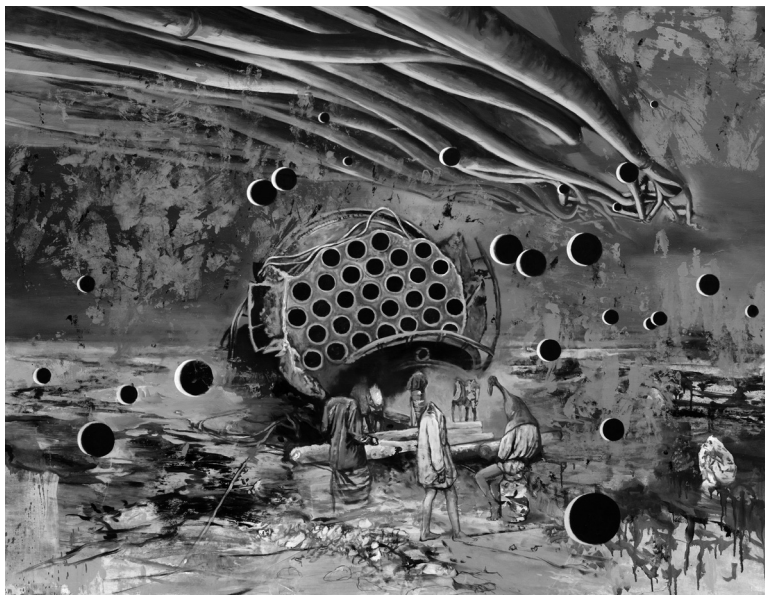
A kötet első felütésekor azonnal egy, az életemben maradandó nyomott hagyó alkotás jutott eszembe. Úgy döntöttem, mindenképpen meg kell említenem, hiszen jó összhangban van egy másik alapvetésével a kötetnek; a lét, a self referenciák hálózatából alakul, teremtődik (újra). Kegyetlen rádöbbenés, hogy néha az állandó figyelem, a vágy, hogy mindent átlássunk a tökéletesre szabott káoszban, visszafordíthatatlanul kivülállóvá tehet. Ezt azonban kerülni kell, mint a pestist. Veszélyes játék. Az olvasási kísérletekor ezt kell felvállalnunk, „vakvarjúként” ejteget minden, ha mindent élesen látnánk, mi lenne a nézés értelme? Akkor vége az egész játéknak, és mi marad? A látás, a *Zwischenmenschliche Beziehungen* (37. o.) záloga. Azonban sokszor nem látunk, vagy ami még jellemzőbb, túl sokat látunk, Kissnékbe. (53. o.)

A nyelv ez esetben is egy kapaszkodó a kapcsolatteremtésben, de „Mind the gap” (58. o.) tanít a szomszédasszony, az a hiány épp annyira meghatározó, mint a sűrű sorok, a beszéd. Álljon itt példaként egy részlet a *Visszaépítés* című versből: „Hogylétem felől érdeklődsz. / Pedig most egy pár napig / tápáskodni kellene, mindenkinek / a maga térfelén, szükségünk volna / csendre, mert a szavak mindent / összekuszálnak, főként az arc nélküli, / hangsúly nélküli szavak, / beledobva a köztesbe, hogy / átvergődjenek a roppant, jeges úrön, / fel a műholdig és vissza, / mint a maratoni futó, / lógó nyelvvel közvetíteni, / mielőtt kilehelnék a lelküket.” (35. o.)

„Az anyanyelvemen / talán sosem merném kijelenteni, / túl hangzatos, vagy nem is tudom, / komolyanvevős, idegen nyelven az ember / magát is komolyabban veheti komolyan.” (37. o.) Az idegen nyelv távolságot teremt az egyén és a megnyilatkozás között valóban, azonban ami inkább érdekes számomra, az az, hogy segít ezáltal a nyitányban megfogalmazott egyik listapont teljesítésében. Ellenben az „emberközi” kapcsolatokat nem vagy nem olyan mértékben segíti megteremteni, azon esetekben „langyos és íztelen nyelv”. (89. o.) Ezt pótolja a hallgatás.

Viszont a nyelvnél lehorgonyozva még egy picit, bizonyosan legtöbbszörünkönél megesik, hogy éppen „nincsenek otthon”. (89. o.) Jó hírrel tudok szolgálni a félt állapot kapcsán, nem árt, sőt szükséges a látáshoz,

ezt az *Apró balladák képeiből* az örült fiú is alátámaszthatja, ha az én tollamból hihetetlen megállapításként hatna. (17. o.) Tehát tanuljunk látni Láng Orsolyával, a *Házban* vagy azon kívül. Dobjuk ki az első kézikönyvet, mert ami utána következik, az sokkal érdekesebb, minden szempontból. Ne féljünk kockáztatni, használjuk ki a privilégiumunkat, hogy így nézhetünk, és talán láthatunk is. Aki olvassa, annak része lesz a kötet, abban biztos vagyok. Tegyük tehát úgy, ahogy a *Berlin felett az ég* angyalai, boruljon színbe a délután, hiszen „mikor a gyermek gyermek volt, / ilyeneket kérdezett folyton: / miért vagyok én én, és miért nem te? / miért vagyok én itt, és miért nem ott? / hogy kezdődött az idő, és hol ér véget a tér?”² Egy válaszadási kísérletet kaptunk ezekre a kérdésekre, hogy lesz-e több, és milyenek, az már rajtunk áll.

Magi imádása, 2015
(135 x 175 cm, olaj, vászon)

2 Peter Handke: *Dal a gyermekkorról*. (Elhangzik: *Berlin felett az ég*, 1987, rendezte Wim Wenders)